

REPUBLICA MOLDOVA
CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

04 februarie 2015

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de
Justiție,

în componența:

Președinte de ședință

Judecătorii:

Svetlana Novac

Tatiana Vieru

Oleg Sternioală

examinând recursul declarat de către Boțaniuc Valeriu, reprezentat de avocatul Fală Nicolae, împotriva încheierii din 12 martie 2014 a Curții de Apel Bălți,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Boțaniuc Valeriu împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Ădăm”, Țurcan Alexandru și Costaci Viorica cu privire la declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare a bunului imobil, cu repunerea părților în poziția inițială și radierea înscrierii din Registrul bunurilor imobile și declararea contractului nr. 294 din 03 februarie 2003 drept legitim,

constată:

La data de 15 mai 2003 Boțaniuc Valeriu a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui David Olga cu privire la declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare nr. 1315 din 21 iunie 2002.

În motivarea acțiunii a indicat că în urma licitației cu strigare petrecute la 15 martie 2002 de către Inspectoratul Fiscal de Stat raionul Soroca, a procurat lotul de teren din str. Calea Bălțului 46 ”a” cu o suprafață de 129 m.p. pentru care a plătit suma de 1300 lei, ceea ce se confirmă prin contractul de vânzare-cumpărare nr. 35 din 29 mai 2002.

Adresându-se la Oficiul Cadastral Teritorial Soroca, i s-a refuzat în înregistrarea contractului menționat pe motiv că terenul dat era deja înregistrat după alt proprietar – Costaci Viorica în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 1315 din 21 iunie 2002. Consideră nelegitim acest contract din motiv că terenul în litigiu a fost procurat de către el la ultima licitație petrecută de Inspectoratul Fiscal de Stat Soroca, în urma căruia a fost încheiat contractul de vânzare-cumpărare nr. 35 din 29 mai 2002.

Solicită repunerea în termen a acțiunii și anularea contractului de vânzare-cumpărare nr. 1315 din 21 iunie 2002.

Prin hotărîrea din 01 octombrie 2003 a Judecătoriei Soroca, acțiunea a fost admisă și au fost declarate nule: contractul de vânzare-cumpărare nr. 4861 din 18 decembrie 2000 a terenului din or. Soroca, str. Calea Bălțului nr. 46 cu suprafața de 129 m.p., încheiat între SRL „Ădăm” și Țurcan Alexandru și contractul nr. 1315 din 21 iunie 2002 încheiat între Țurcan Alexandru și Costachi Viorica; a fost obligat registratorul David Olga al Oficiului Cadastral Teritorial Soroca să-i înregistreze lui Boțaniuc Valeriu contractul de vânzare-cumpărare nr. 35 din 29 mai 2002 a terenului cu suprafața de 129 m.p. situat în or. Soroca, str. Calea Bălțului nr. 46.

Prin încheierea din 12 octombrie 2010 a Curții de Apel Bălți, au fost repuse în termen apelurile declarate de Țurcan Alexandru și Costaci Viorica.

Prin decizia din 22 februarie 2011 a Curții de Apel Bălți, au fost admise cererile de apel declarate de Țurcan Alexandru și Costaci Viorica, casată hotărîrea primei instanțe și remisă pricina la rejudecare în aceeași instanță în alt complet de judecată.

În cadrul rejudecării pricinii, Boțaniuc Valeriu a depus o cerere de modificare a cerințelor, solicitînd recunoașterea nulității contractelor de vânzare-cumpărare nr. 4861 din 18 decembrie 2000 încheiat între SRL „Ădăm” și Țurcan Alexandru și contractul de vânzare-cumpărare nr. 1315 din 21 iunie 2002, încheiat între Țurcan Vitalie și Costachi Viorica, prin care nelegitim a fost înstrăinat terenul cu suprafața de 121 m.p. situat în or. Soroca, str. Calea Bălțului 46 „a” și obligarea OCT Soroca să înregistreze contractul de vânzare-cumpărare nr. 35 din 29 mai 2002.

Prin hotărîrea din 28 septembrie 2011 a Judecătoriei Soroca, acțiunea a fost admisă integral și declarate nule contractele de vânzare-cumpărare nr. 4861 din 18 decembrie 2000 încheiat între SRL „Ădăm” și Țurcan Alexandru și contractul de vânzare-cumpărare nr. 1315 din 21 iunie 2002 încheiat între Țurcan Alexandru și Costaci Viorica; s-a obligat OCT Soroca să înregistreze contractul de vânzare-cumpărare nr. 35 din 29 mai 2002 prin care Inspectoratul Fiscal de Stat Soroca a vîndut, iar Boțaniuc Valeriu a procurat terenul cu suprafața de 129 m.p., amplasat pe str. Calea Bălțului 46 „a”, or. Soroca.

Prin decizia din 19 ianuarie 2012 a Curții de Apel Bălți, a fost admis apelul declarat de avocatul Alexandr Olșanski în interesele lui Țurcan Alexandru și Costaci Viorica, casată hotărîrea primei instanțe și remisă pricina la rejudecare în instanța de fond în alt complet de judecată.

În cadrul rejudecării pricinii în prima instanță Boțaniuc Valeriu, reprezentat de avocatul Valentin Artemii, a depus cerere adițională de chemare în judecată, împotriva SRL „Ădăm”, Țurcan Alexandru și Costaci Viorica, prin care a solicitat declararea nulității contractelor de vânzare-cumpărare nr. 4861 din 18 decembrie 2000, încheiat între SRL „Ădăm” și Țurcan Alexandru și contractul de vânzare-cumpărare nr. 1315 din 21 iunie 2002, încheiat între Țurcan Alexandru și Costaci Viorica, cît și declararea drept legitim a contractului de vânzare-cumpărare nr. 294 a bunului imobil cu nr. cadastral 7801104260 din 03 martie 2003, atragerea în proces în calitate de intervenient accesoriu a Inspectoratului Fiscal de Stat Soroca și încasarea de la pîrîți a cheltuielilor de judecată suportate în legătură cu examinarea pricinii în cauză.

Prin cererea din 25 martie 2013, reprezentantul pîrîților Țurcan Alexandru și Costaci Viorica, Alexandr Olșanski, a solicitat atragerea în proces în calitate de pîrît a Oficiului Cadastral Soroca.

Prin încheierea protocolară din 25 martie 2013 a Judecătoriei Soroca, s-a dispus menținerea Oficiului Cadastral Teritorial Soroca, în calitate de intervenient accesoriu.

Prin încheierea protocolară din 21 iunie 2013 a Judecătoriei Soroca, a fost atras în proces în calitate de intervenient accesoriu Inspectoratul Fiscal de Stat Soroca.

Prin hotărârea din 03 decembrie 2013 a Judecătoriei Soroca, acțiunea lui Boțaniuc Valeriu împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Ădăm”, Țurcan Alexandru și Costaci Viorica cu privire la declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare a bunului imobil nr. cadastral 7801104260 cu repunerea părților în poziția inițială și radierea înscrierii din Registrul bunurilor imobile și declararea contractului nr. 294 din 03 februarie 2003 drept legitim a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 20 februarie 2014 Boțaniuc Valeriu, reprezentat de avocatul Fală Nicolae, a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a hotărârii contestate, rejudecarea cauzei de către instanța de apel, cu emiterea unei decizii prin care acțiunea să fie admisă în sensul formulat sau remiterea pricinii la rejudecare în prima instanță.

Prin încheierea din 12 martie 2014 a Curții de Apel Bălți a fost restituit apelul declarat de Boțaniuc Valeriu și restituită cererea de apel cu toate documentele anexate.

La 20 august 2014 Boțaniuc Valeriu, reprezentat de avocatul Fală Nicolae, a declarat recurs împotriva încheierii instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a încheierii contestate și restituirea pricinii spre rejudecare în instanța de apel la faza intentării procedurii în ordine de apel.

Prin decizia din 24 septembrie 2014 a Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție s-a admis recursul declarat de Boțaniuc Valeriu, reprezentat de avocatul Fală Nicolae; s-a casat integral încheierea din 12 martie 2014 a Curții de Apel Bălți cu restituirea pricinii spre judecarea la Curtea de Apel Bălți de la etapa primirii cererii de apel.

Prin încheierea din 06 noiembrie 2014 a Curții de Apel Bălți a fost restituit apelul declarat de Boțaniuc Valeriu împotriva hotărârii din 03 decembrie 2013 a Judecătoriei Soroca cu restituirea cererii de apel cu toate documentele anexate.

La data de 30 decembrie 2014 avocatul Fală Nicolae, în interesele lui Boțaniuc Valeriu, a depus recurs împotriva încheierii din 06 noiembrie 2014 a Curții de Apel Bălți. În motivarea recursului a indicat că nu a participat la ședința de judecată din 03 decembrie 2013, iar instanța de fond nu a expediat dispozitivul hotărârii reclamantului, precum prevede art. 236 alin. (4) din CPC.

Susține că la data de 22 ianuarie 2014 reclamantul a făcut cunoștință cu hotărârea integrală, fapt confirmat prin ștampila Poștei Moldovei aplicată pe plicul transmis de către Judecătoria Soroca, considerând, astfel, că apelul a fost depus în termen de 30 de zile și nu necesită repunerea în termen, or, până la 22 ianuarie 2014 recurentului nu i-a fost expediat dispozitivul hotărârii judecătorești.

Invocă că în speță a fost încălcat principiul -”dublu grad de jurisdicție”, accesul la justiție, precum și stabilitatea și securitatea raporturilor juridice, deoarece anume „Apelul”, ca cale procesuală de atac, îi pune în valoare importanța și necesitatea respectării lui. Acest principiu presupune organizarea sistemului judiciar astfel încât o hotărâre judecătorească să poată fi supusă controlului judiciar la o instanță superioară, pentru a se înlătura eventualele erori de judecată săvârșite de instanța ierarhic

inferioară.

Subliniază recurentul că nefiind de acord cu decizia primei instanțe, recurge la soluționarea cauzei de către o instanță superioară, care ar trebui să ofere garanții pentru pronunțarea unei soluții corespunzătoare, ceea ce nu este urmărit de ei în speța dată, deoarece prin încheierea din 12 martie 2014 a Curții de Apel Bălți, fără o motivare clară și pertinentă a fost restituită cererea de apel declarată de Boțaniuc Valeriu împotriva hotărârii judecătoreiei Soroca din 03 decembrie 2013, astfel a fost încălcat principiul -"dublu grad de jurisdicție", iar cum calea procedurală a apelului, ca și orice altă cale de atac, reprezintă și exercițiul unui drept procesual important, rezultă că a fost încălcat și principiul accesului liber la justiție.

Menționează că instanțele ierarhic inferioare au încălcat principiul securității și stabilității raporturilor juridice, manifestat prin admiterea apelului tardiv declarat de către Alexandru Turcan și Viorica Costaci după 8 ani de la pronunțarea hotărârii de către Judecătoria Soroca la data de 01 octombrie 2003.

Accentuează că legea procesuală nu întâmplător obligă de a trimite dispozitivul în termen de 5 zile participanților, iar avocatul (reprezentantul) nu este participant la proces în sensul art. 55 CPC.

Examinând temeiurile recursului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este neîntemeiat și care urmează a fi respins din următoarele motive.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. a) Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea contestată.

În conformitate cu prevederile art. 362 alin. (1) CPC, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. La caz, hotărîrea instanței de fond a fost pronunțată la data de 03 decembrie 2013. Conform procesului-verbal al ședinței de judecată din 03 decembrie 2013, reclamantul Boțaniuc Valeriu nu s-a prezentat la ședința de judecată, însă a fost prezent avocatul său – Mihai Belous (f.d. 224 vol.1), căruia i-a fost eliberată în aceeași zi contra semnătură, copia hotărîrii (f.d. 230 vol.1) și care avea obligația de a informa, contacta clientul său, pentru a-i aduce la cunoștință hotărîrea pronunțată.

Raportând circumstanțele stabilite la normele de drept procesual menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că avocatul recurentului - Mihai Belous, la data de 05 decembrie 2013, a depus cerere de eliberare a copiei hotărîrii motivate și la 21 ianuarie 2014 judecătoria Soroca a expediat în adresa avocatului copia hotărîrii motivate din 03.12.2013. Astfel recurentul fiind cunoscut cu soluția instanței a depus apel, prin avocatul său Fală Nicolae, la data de 20 februarie 2014, depășind termenul de declarare a apelului prevăzut de art. 362 alin (1) CPC cu 18 zile, ignorând vădit prevederile acestei norme de drept.

Colegiul indică că în conformitate cu prevederile art. 362 CPC termenul de apel se calculează din momentul pronunțării hotărîrii judecătorești și nu din momentul înmânării sau recepționării hotărîrii motivate.

În conformitate cu prevederile art. 369 alin. 1 lit. b) CPC, instanța de apel restituie, printr-o încheiere cererea dacă: apelul a fost depus în afara termenului legal,

iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

La îndeplinirea acestor acțiuni procedurale, respectarea cerințelor cu privire la admisibilitate, constituie un aspect important al dreptului la un proces echitabil și în privința acestor circumstanțe instanța se expune încă în faza primirii cererii de apel prin prisma prevederilor art. 367, art. 369 CPC Republica Moldova.

Colegiul menționează că Curtea de Apel Bălți legal și corect a concluzionat că conform mandatului, avocatul Mihai Belous îl va reprezenta în instanța judecătorească pe Boțaniuc Valeriu, va semna acțiunea și va primi toate actele de procedură inclusiv hotărârile judecătorești (f.d.222). Astfel termenul de declarare a apelului a fost omis neîntemeiat, deoarece avocatul lui Boțaniuc Valeriu a fost prezent la pronunțarea hotărârii și a primit copia dispozitivului hotărârii, cunoscând cu certitudine soluția instanței de fond. Prin acest fapt, neîntemeiat a omis termenul de contestare a hotărârii judecătorești și lipsesc careva temeiuri plauzibile, justificate faptologic și legale, pentru a repune în termen cererea de apel.

Totodată, la judecarea speței se impun și prevederile Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, mai exact de art. 46 par. 1, prin care R. Moldova și-a asumat angajamentul de a se conforma hotărârilor definitive ale Curții în litigiile la care sunt părți și a le invoca inclusiv în cazuri similare în vederea evitării unor altor încălcări de același gen. Admiterea spre examinare a apelului depus de avocatul Fală Nicolae în interesele lui Boțaniuc Valeriu peste termen ar duce inevitabil la violarea art. 6 din CEDO.

Cu referire la prezentul litigiu, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție invocă constatările Curții Europene a Drepturilor Omului în cazul Melnic vs. Moldova (nr.6923/03, hotărârea din 14.11.2006) în care s-a reiterat, că articolul 6 §1 al Convenției obligă instanțele judecătorești să-și motiveze hotărârile lor. Omisiunea instanțelor judecătorești de a motiva refuzul de a accepta o obiecție potrivit căreia acțiunea era tardivă, a constituit o violare a acestei prevederi.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că temeiul invocat de către avocatul recurentului nu este prevăzut de art. 362 alin. (1) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și a menține încheierea din 06 noiembrie 2014 a Curții de Apel Bălți.

În conformitate cu art. 427 lit. a), art. 428 CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e

Se respinge recursul declarat de avocatul Fală Nicolae în interesele lui Boțaniuc Valeriu.

Se menține încheierea din 06 noiembrie 2014 a Curții de Apel Bălți, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Boțaniuc Valeriu împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Ădăm”, Țurcan Alexandru și Costaci Viorica cu privire la declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare a bunului imobil cu

repunerea părților în poziția inițială și radierea înscrierii din Registrul bunurilor imobile și declararea contractului nr. 294 din 03 februarie 2003 drept legitim.

Decizia este irevocabilă.

Președinte de ședință

Svetlana Novac

Judecători:

Tatiana Vieru

Oleg Sternioală